

Protocol ‘veilig groot worden’

Veiligheidsvoorlichting aan ouders van jonge kinderen maakt deel uit van het basistakenpakket van de Jeugdgezondheidszorg. De methodiek ‘veilig groot worden’ is door VeiligheidNL ontwikkeld om de veiligheidsvoorlichting uit te voeren. Deze voorlichting bestaat uit een serie ‘veilig groot worden’ folders, ook digitaal beschikbaar, een website voor professionals en een aantal voorlichtingsvideo’s. Daarnaast zijn er themafolders beschikbaar die afzonderlijk kunnen worden ingezet.

Dit protocol is een leidraad voor het werken met de methodiek ‘veilig groot worden’. U kunt de werkwijze aanpassen aan uw eigen situatie als dat nodig is. Wij stellen het op prijs als u uw aanpassingen aan ons door geeft. Wellicht zijn ze ook bruikbaar voor andere organisaties.

De methodiek ‘veilig groot worden’

De methodiek ‘veilig groot worden’ is een combinatie van mondelinge, schriftelijke en digitale voorlichting. Doel van de voorlichting is ouders aan te zetten tot het nemen van veiligheidsmaatregelen.

De folderreeks en de video’s bevatten praktische informatie over de vaardigheden van het kind, de ongevalsrisico’s en de mogelijkheden om ongevallen te voorkomen. Tijdens het consult bespreekt de verloskundige, kraamverzorgende of de JGZ-verpleegkundige met de ouders welke maatregelen zij voor hun kind het beste kunnen nemen. Op de website voor professionals kunt u een veiligheidsadvies per ontwikkelingsfase van een kind opvragen, zodat u ouders precies die informatie kunt aanbieden die aansluit bij de ontwikkelingsfase van hun kind; op deze website voor professionals zijn bovendien alle materialen beschikbaar.

De methodiek ‘veilig groot worden’ geeft ouders informatie over veiligheid op het moment dat het relevant is en sluit aan bij de leeftijd- en ontwikkelingsfase van het kind. De voorlichting is daarom gefaseerd van opzet.

Materialen ‘veilig groot worden’

Vijf folders zijn er beschikbaar die elk op een afzonderlijk moment aan de ouders worden uitgereikt. De folders zijn voor de fasen: zwanger, 0-6 maanden, 6-12 maanden en 1-4 jaar. De verloskundige, kraamverzorgende en de JGZ-verpleegkundige geven de veiligheidsvoorlichting en reiken de folders volgens onderstaand schema uit. De folders zijn ook digitaal beschikbaar in de vorm van een PDF en een e-magazine, dit kan handig zijn in geval van een e-consult. Tijdens een volgend contactmoment kunt u nog eens terugkomen op de gegeven informatie. Wellicht hebben ouders na het lezen van de folder of het bekijken van de video’s nog vragen, waar u gericht op kunt ingaan. Aanvullend op de folders staat op de website voor professionals diverse links opgenomen die verwijzen naar webpagina’s met meer relevante informatie of checklists over specifieke onderwerpen. Deze links kunnen heel eenvoudig gemaild worden naar ouders.

Folders	Moment van uitreiken	Door wie	Terugkomen op informatie
Fijne babyspullen	Contactmoment 2 à 3 mnd zwanger	Verloskundige / kraamverzorgende	n.v.t.
Slaap lekker	Intake kraamzorg	Kraamverzorgende	Tijdens de kraamperiode
Goede start (0-6 maanden)	Zuigelingenhuisbezoek	JGZ-verpleegkundige	Contactmoment 1e / 2e maand (6 á 8 weken)
Vrolijk verkennen (6-12 maanden)	Contactmoment 5e /6e maand	JGZ-verpleegkundige	Contactmoment 7e maand
Vrolijk op stap (1-4 jaar)	Contactmoment 11e /12e maand	JGZ-verpleegkundige	Contactmoment 18e maand

Registratie JGZ

Door het registreren van de uitreiking van elke veiligheidsfolder, weet u welke folder de ouder heeft gekregen. U kunt dit doen op het dossier van het kind met behulp van de afkortingen V 0-6 (= veiligheidsfolder 0-6 maanden), V 6-12, V 1-4. Een kruisje achter de afkorting betekent dat de kaart is uitgereikt en besproken. Dit is ook duidelijk voor een collega, die mogelijk het volgende consult overneemt. Bewaar de nog niet uitgereikte kaarten in het dossier.

Ieder kind een eigen folder

Geef ouders voor elk kind een aparte folder. Ook als ouders bij hun eerste kind al een folder hebben ontvangen. Misschien lijkt dit overbodig, omdat de informatie voor ouders met meer kinderen niet nieuw meer is. Juist deze ouders hebben soms in de loop van de tijd minder veilige gewoontes ontwikkeld. Het is daarom goed om deze ouders weer eens stil te laten staan bij veiligheid en hen te laten nadenken over hun eigen aanpak.

Thema folders

Naast de basisvoorlichting uit de folders 'veilig groot worden', kunt u aanvullende informatie bieden aan ouders over andere veiligheidsthema's. De methodiek 'veilig groot worden' kent momenteel 3 thema folders: de Huistest, Veilige reis en Veilig achterop. De folder Veilige reis kan bij het zuigelingenbezoek uitgereikt worden, de Huistest is met name interessant zodra een kind gaat kruipen en de folder Veilig achterop, zodra een kindje achterop de fiets vervoerd gaat worden.

Veilig slapen video's

Ter ondersteuning van de voorlichting over het veilig laten slapen van een baby zijn 4 video's beschikbaar via onze website en YouTube-kanaal. Het gaat om de volgende onderwerpen:

1. Veilig slapen tips
2. Een veilige en fijne slaapplek
3. Samen slapen met je baby
4. Temperatuur in de babykamer

Website voor professionals

De website voor professionals – te vinden op www.veiligheid.nl/kinderen - is een website met voorlichtingsmaterialen voor kraamzorg- en JGZ medewerkers. U kunt daar alle informatie vinden die u kunt gebruiken bij het geven van kinderveiligheidsvoorlichting. De folders zijn hier online en in meerdere talen beschikbaar, met een uitleg hoe u de veiligheidsinformatie kunt aanbieden (ook aan ouders van een eerste kindje of ouders met beperkte gezondheidsvaardigheden). Daarnaast biedt de website nieuwsberichten over kinderveiligheid, protocollen, checklists, films, handleidingen voor groepsbijeenkomsten en een e-learning Adviseren over Veilig slapen voor professionals.

Leidraad mondelinge voorlichting

Schriftelijke voorlichting in combinatie met een mondelinge toelichting heeft meer effect. In een gesprek kunt u ouders bewust maken van risico's en het belang van veiligheidsmaatregelen. In de folders kunnen zij de informatie zelf nog eens nalezen. Versterk het uitreiken van de folder daarom met mondelinge toelichting.

Maar hoe voert u een gesprek aan de hand van een folder of een mobiele app? De tijd in een contactmoment is vaak beperkt. Niet alle ouders zijn geïnteresseerd in de informatie. Of andere onderwerpen hebben meer prioriteit. Met een systematische aanpak kunt u in korte tijd veel veiligheidsinformatie aan de orde stellen. VeiligheidNL heeft hiervoor een leidraad ontwikkeld.

De opbouw van de voorlichting over kinderveiligheid gaat volgens een 5-stappenmodel:

- **Stap 1: Openstaan** Ouders hebben *aandacht* voor het ongevalprobleem en de preventiemogelijkheden
- **Stap 2: Begrijpen** Ouders hebben *kennis* over de ongevalproblematiek en de preventiemogelijkheden
- **Stap 3: Willen** Ouders zijn *bereid om/ willen* preventieve maatregelen treffen
- **Stap 4: Kunnen** Ouders zijn *in staat om / kunnen* omgevingsmaatregelen treffen in hun eigen situatie
- **Stap 5: Doen** Ouders *treffen* daadwerkelijk veiligheidsmaatregelen

Stappen	Richtlijn voor de professional	Voorbeeldvragen
Openstaan <i>Heeft de ouder interesse in het onderwerp?</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit aan bij de belangstelling en beleving van de ouder (bezorgdheid van de ouder, ontwikkeling van het kind, inrichting woning). • Peil de voorkennis, mening en houding van de ouder voor het onderwerp (relatie tussen veiligheid en opvoeding, relatie tussen gedrag, kind en risicosituatie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kruipt/staat/loopt uw kind? • Gaat uw kind op ontdekkingstocht in huis? • Bent u bezorgd over de veiligheid van uw kind, bijvoorbeeld tijdens het slapen? • Heeft u wel eens iets gelezen/gezien/gehoord over ongelukjes met een kind in en om huis?
Begrijpen <i>Weet de ouder waar het om gaat, heeft de ouder kennis van het onderwerp?</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit aan bij de voorkennis en het begripniveau van de ouder • Geef uitleg over de relatie: ontwikkeling-risico's-maatregelen • Stimuleer reacties van de ouder en toets zijn begrip 	<ul style="list-style-type: none"> • Weet u welke plekken in en om huis gevaarlijk kunnen zijn voor uw kind? • Weet u hoe u zorgt dat uw kind veilig slaapt?
Willen <i>Is de ouder bereid om preventieve veiligheidsmaatregelen te nemen?</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek voor- en nadelen van de maatregel en/of het advies • Leg het doel en het belang uit van de maatregel en/of het advies • Bespreek de invloed van de omgeving • Vraag de mening van de ouder over de voorgestelde maatregel en/of het advies 	<ul style="list-style-type: none"> • Wat doet u om ongevallen te voorkomen? • Wat is volgens u het voordeel van preventieve veiligheidsmaatregelen? En het nadeel? • Wat is in uw geval de beste oplossing, denkt u? • Weet u hoe anderen in uw omgeving dit oplossen?
Kunnen <i>Kan de ouder preventieve maatregelen nemen?</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek de mogelijkheden van de ouder om maatregelen te nemen 	<ul style="list-style-type: none"> • Welke preventieve veiligheidsmaatregelen kunt u thuis nemen? • Waarom kunt u sommige maatregelen niet nemen?
Doen <i>Praktische tips</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Geef een eenvoudige, specifieke instructie • Vraag naar praktische problemen bij de uitvoering • Sluit het gesprek af met een samenvatting • Kom in een volgend gesprek terug op de uitvoerbaarheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Weet u waar u kinderveilige artikelen kunt kopen? • Denkt u dat u voldoende informatie heeft om de maatregel uit te voeren?